Література:

1. Кириленко І. Г. Про хід реформування та заходи щодо поліпшення ситуації на селі / І. Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2003. - №1 (9). – С. 3-11.
2. Комплексна програма підтримки українського села на період до 2015 року // Економіка АПК. – 2007. - №1. – С. 3-49.
3. Саблук П. Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарювання / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2007. - №2. – С. 3-10.
4. Макаренко А. П. Формування ефективної системи управління в агропромисловому виробництві / А. П. Макаренко // Держава та регіони. - №3. – 2005. – С. 121-125.

УДК 338.439.5:633.1

ВПЛИВ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ НА ФІНАНСОВІ ПОТОКИ ДЕРЖАВНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Карпенко Н.Г., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Висвітлені основні аспекти формування фінансових потоків аграрних підприємств та вплив бюджетної підтримки на діяльність об'єкта господарювання в регіоні.

Highlight the major aspects of financial flows of agricultural enterprises and the impact of budget support to the activities of enterprises.

Постановка проблеми. Успішне становлення економіки потребує прискореного розвитку підприємництва в усіх секторах господарської діяльності. Особливо важливий розвиток підприємництва в аграрній сфері, де все більше загострюються проблеми збільшення фінансових потоків аграрних підприємств, зайнятості населення, стимулювання поступального розвитку сільських територій. Аграрне підприємство регіону та його фінансові потоки, нині функціонують в різних організаційно–правових формах, використовуючи залучені й власні ресурси [3], активно поєднуючи, при цьому, абсолютно різні напрямки господарської діяльності.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Дослідженню особливостей формування фінансових потоків, видам, формам та впливу бюджетної підтримки на діяльність аграрних підприємств, її економічної необхідності та значення присвячено праці таких українських вчених, як: Білухи М.Т., Василенка О.Д., Гуцайлюка З.В., Дяченко В.П., Мурашко В.М., Остапчук Ю.М., Панчишин В.М., Реєнт О. П., Саблук П.Т., Сердюк О.В. та інших.

Постановка завдання. Особливості ведення сільського господарства в різних регіонах, специфіка територіально-адміністративного розміщення аграрного виробництва зумовлюють різні підходи при виборі складових компонентів фінансового потоку аграрного підприємства та умов їх формування, що і є метою дослідження даної статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз практики створення і діяльності сільськогосподарських підприємницьких структур дає змогу оцінити значення кожного елементу, з яких складається фінансовий потік аграрного підприємства, та дослідити його майбутній вплив безпосередньо на діяльність об'єкта господарювання [4]. Особливої уваги та дослідження потре-

бують бюджетні кошти, оскільки вони мають змогу вносити суттєві корективи у структуру будь–якого фінансового потоку та діяльність аграрного підприємства, посилюючи, або навпаки, послаблюючи його позиції на аграрному ринку.

Чисельність аграрних підприємств, що ведуть діяльність, яка є найбільш динамічною у Полтавській області, протягом 2011 р. становила 464. За їх кількістю регіон посідає п'яте місце в Україні, після Кіровоградської (618), Вінницької (475), Херсонської (464) та Хмельницької (447) областей. Із загального обсягу аграрних підприємств регіону 94,6 % або 439 відносяться до прибуткових та беззбиткових, а 5,4 % або 25 - до збиткових підприємств. Але чистий прибуток складає тільки 221466 тис. грн. (табл. 1). Це всього лише 17 показник серед усіх областей України.

Таблиця 1

Фінансові результати діяльності аграрних підприємств України у 2011 р.

Область	Кількість підприємств	Чистий прибуток, тис. грн.	Чистий збиток, тис. грн.	Рентабельність %
АР Крим	310	301971,5	37007,6	19,4
Вінницька	475	869515,4	213796	25,3
Волинська	249	88933,9	6806,8	16,3
Дніпропетровська	429	462800	44300	15,7
Донецька	343	188970,3	27387	10,7
Житомирська	381	140075	13612	19,1
Закарпатська	159	22042,3	726	21,9
Запорізька	420	265220,8	23219,9	17,9
Івано–Франківська	67	52300	22300	7,8
Київська	445	688275,2	48793,4	17,2
Кіровоградська	618	283117,3	7782,1	20,7
Луганська	282	151535	9926,2	18,6
Львівська	172	256445,4	7871,2	28,6
Миколаївська	280	253741	11570	23,9
Одеська	370	397909,8	33453,7	24,8
Полтавська	446	221466	17517	8,2
Рівненська	226	86066,6	10077,7	15,5
Сумська	293	178444	34125,1	12,6
Тернопільська	304	224541	3781	20,7
Харківська	389	441278,5	32199	18,1
Херсонська	464	194192,7	4571,7	11,8
Хмельницька	447	230536	29115	17,0
Черкаська	336	301715,3	21643,3	8,6
Чернівецька	149	56257	4875	18,1
Чернігівська	391	234768	24175	13,8
Всього:	8445	6592118	690631,6	16,6

** За даними Державного комітету статистики [2]*

Також одне з останніх місць – 19 – Полтавська область займає і за обсягами чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аграрними підприємствами – 909836,8 тис. грн. При цьому собівартість

реалізованих послуг становить 1602990,7 тис. грн. без ПДВ. Чистий збиток 25 збиткових підприємств у 2011 р. становив 4571,7 тис. грн. Це найнижчий показник збитковості в Україні, після показників збитковості аграрних підприємств Закарпатської та Тернопільської областей. Рентабельність виробництва сільськогосподарських підприємств – Полтавської області складає 8,2 %, що відповідає одному з найнижчих показників в Україні. Станом на 1.01.2012 р. в області, серед 464 сільгоспвиробників нараховувалось 39 підприємств державної форми власності [5].

Проведені нами дослідження свідчать, що типовим представником державного підприємства і отримувачем більшості дотацій, що надходять на сільськогосподарські підприємства регіону є дослідне господарство "ім. 9 січня" Хорольського району Полтавської області. Всі фінансові потоки, що надходять до ДПДГ "ім. 9 січня" з державного бюджету, можна розділити на чотири частини: дотації, компенсації, пільги та фінансування селекції у рослинництві.

Більше половини всіх дотацій 2011 р. – 50,5 % або 954,3 тис. грн. дослідне господарство отримало за вироблене молоко, 31 % або 585 тис. грн. – за вирощування ярок, баранів та корів, 11,8 % або 223,3 тис. грн. коштів надійшло за вирощене поголів'я корів м'ясного напрямку, 4,6 % або 86,3 тис. грн. – за реалізовану вовну, 2 % або 40 тис. грн. пішло на утримання наявного поголів'я вівцематок. В цілому, державне підприємство отримало у 2011 р. дотацій на загальну суму 1888,8 тис. грн.

Переважна більшість коштів надійшла до державного аграрного підприємства як компенсація за зрошення, тобто за рахунок державних коштів було компенсовано 80 % вартості спожитої під час зрошення земель, електричної енергії. На це ДПДГ "ім. 9 січня" отримало у 2011 р. компенсаційних коштів, 1947, 4 тис. грн., тобто 72,9 % від загального обсягу що надійшли. Крім того, 10,9 % або 290,3 тис. грн. пішло на компенсацію вартості сільськогосподарської техніки, яка була вироблена вітчизняними товаровиробниками і придбана дослідним господарством; 9,5 % або 254,8 тис. грн. – за посів озимини; 3 % або 77,1 тис. грн. – за посів ярих; 1,6 % або 41,5 тис. грн. – за вагові категорії; 2,2 % або 59,9 тис. грн. – за використані, під час проведення польових робіт, мінеральні добрива. Необхідно відмітити, що мінеральні та органічні добрива вносились загальній посівній площі у 5951 га. З неї 1416 га було відведено під посіви пшениці, 404 га – під кукурудзу, 431 га – під соняшник, 992 – під сою, 1251 га – під сіяні трави. Усього на цю площу ДПДГ "ім. 9 січня" було внесено 2383,1 ц мінеральних добрив, і 4456 т. органічних. У загальному підсумку, в 2011 р. аграрне підприємство отримало компенсацій на 2670,9 тис. грн.

Окремо необхідно виділити компенсації, що надійшли за рахунок бюджетних коштів у якості покриття витрат на сплату відсотків за банківським кредитом, який було отримано ДПДГ "ім. 9 січня" у 2010 р. в АКБ "Райффайзен Банк Аваль". Компенсація ця здійснюється згідно Порядку використання у 2011 р. коштів, передбачених у державному бюджетів для здійснення фінансової підтримки підприємств агропромислового комплексу через меха-

нізм здешевлення кредитів [2]. Кредит було направлено на придбання нової сільськогосподарської техніки, придбання нових дощувальних машин та реконструкцію існуючої меліоративної мережі. Таким чином, протягом 2011 р. дослідне господарство отримало 13,6 тис. грн. на відшкодування сплачених відсотків.

Для проведення наукових дослідів та підтримки селекції в рослинництві ДПДГ "ім. 9 січня" отримало 469,5 тис. грн. Крім вищенаведених виплат, у 2011 р. із державного бюджету було компенсовано непередбачені витрати, а саме: на закупівлю ветеринарних препаратів – 30,9 тис. грн., на проведення аварійно – відновлювальних робіт, зумовлених стихійним лихом у листопаді 2011 р. – 35,8 тис. грн. В цілому, державне аграрне підприємство "ім. 9 січня" у 2011 р. отримало із державного бюджету 5352 тис. грн.

Згідно Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" та Закону України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів", а на сьогоднішній день згідно Податкового Кодексу України [1], підприємства, що відповідають визначенню "сільськогосподарське" (тобто мають земельні ділянки сільськогосподарського призначення, займаються виробництвом, переробкою або збутом сільгосппродукції, а сума виручки від цієї діяльності перевищує 75 % від загальної суми валового доходу), мають право на застосування певних податкових пільг. Так, у 2011 р. дослідне господарство "ім. 9 січня" мало пільги по податку на додану вартість на загальну суму 22,7 тис. грн., і по податку з власників транспортних засобів на 26,6 тис. грн.

Фінансування ДПДГ "ім. 9 січня" за рахунок бюджетних коштів дає можливість підтримувати гідний рівень життя власних працівників, здійснювати заходи соціального та екологічного характеру, підтримувати у належному стані об'єкти, що не мають прямого відношення до здійснення підприємством сільськогосподарської діяльності. Державне фінансування дозволяє дослідному господарству здійснити перерозподіл власних фінансових потоків і використати їх на соціальні, культурно–побутові потреби.

У сучасних умовах розвитку промисловості, що характеризуються стрімким її розвитком та одночасним швидким погіршенням екологічної ситуації, значна увага повинна приділятися ліквідації та зменшенню негативних наслідків життєдіяльності людини. ДПДГ "ім. 9 січня" відносить до не багатьох аграрних підприємств, які дбають про збереження навколишнього середовища та збереження і відновлення родючості ґрунтів. Тому дослідним господарством регулярно проводяться наступні заходи по охороні навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів:

1. Суворе дотримання норм сівозмін, агротехнічних вимог по правильній обробці та використанню земель сільськогосподарського призначення.

2. Виконання графіку очистки галопилоуловлюючих установок господарства.

3. Попередження спалювання поживних залишків мукора, листя скошеної трави.

4. Здійснення нагляду за утворенням і розміщенням відходів, попере-

дження їх змішування.

5. Здійснення догляду за зеленою зоною, висадка дерев і кущів.

6. Утримання в технічному справному і санітарному стані свердловин і прилеглої території.

7. Регулярне викошування бур'янів на свердловинах та прилеглій території.

8. Регулярна очистка зливоприйомників.

9. Утримання в технічно справному стані сантехнічного обладнання і раціональне використання води.

Висновки. Поповнення фінансових потоків аграрного підприємства коштами з державного та місцевих бюджетів дозволяє: значно підвищити фінансово – господарські можливості сільгоспвиробника; суттєво оновити його матеріально – технічну базу; підвищити конкурентоспроможність продукції, яка ним виробляється, при одночасному знижені її собівартості; істотно розширити види діяльності; посилити соціальну захищеність власних працівників; здійснювати ряд заходів щодо збереження та відновлення навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів.

Література:

1. Податковий кодекс України № 2755-VI (2755-17) від 02.12.2010 р. / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України.

2. Сільське господарство за 2011 рік. Статистичний збірник / За ред. Остапчука Ю. М. – К. : Держаналітінформ, 2012. – 389 с.

3. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку : Ін форм. аналіт. зб. / За ред. П. Т. Саблука та інш. – К. : ІАЕ. – 2006. - № 4. – 646 с.

4. Панчишин В. М. Сучасний стан АПК. Проблеми та перспективи / В. М. Панчишин. – К. : Юрінком-Інтер, 2005. – 384 с.

5. Реєнт О. П. Сільське господарство України і світовий продовольчий ринок: [Монографія] / О. П. Реєнт, О. В. Сердюк.— К. : Ін-т історії України НАН України, 2011. — 365 с.

УДК 338.244.42:658.1

ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА ПІДПРИЄМСТВ

Колода М.О., викладач, Тригуб Я. О., студентка
Дніпропетровська державна фінансова академія

У статті проаналізовано етапи розвитку організаційної культури та чинники, які мають на неї вплив. Розглянуто актуальність розробки механізму організаційної культури, як інструмент, в якому доцільно використовувати технологічні процедури, орієнтовані на людину з її системою цінностей, поглядів, переконань, традицій.

The article analyzes the stages of organizational culture and factors which have influence on it. We consider the relevance of developing a mechanism of organizational culture as an instrument which is appropriate technological procedures focused on people with their system of values, attitudes, beliefs, and traditions.

Постановка проблеми. Стрімкі зміни сучасного світу, курс країни на перетворення в економіці, політичному та суспільному житті вимагають швидкої адаптації організацій до нововведень. Організаційна культура фор-